

Suh, sončen in spet pretopel lednik

Kot bi trenil, že je daleč za nami prvi mesec leta in hkrati osrednji mesec zimskega trojčka, decembra, januarja in februarja. Že iz naslova je razbrati, kakšna vremena so se nam godila. Morda nam jih je nekoliko bolj zapletla naša vlada, ki – v nasprotju z vremenom – ni zdržala do konca meseca.

Podpis pod sliko: Sneg v Trzinu – samo še arhivski? Takole je bilo sredi januarja leta 2013. (Foto: Miha Pavšek)

V naravi je vse bolj očitna suša, saj je bil januar že osmi zaporedni mesec, v katerem smo zabeležili višjo povprečno temperaturo zraka od dolgoletnega povprečja v letih od 1981 do 2010. Letošnjo zimo še nismo imeli ledenega dne, to je dneva, ko temperature zraka ves dan ostanejo pod lediščem. Očitno je, da podnebne spremembe že živimo tukaj in zdaj. Sicer bolj v slabo tolažbo nam ostaja dejstvo, da je letošnja zima podobna na širšem območju Alp in ne le na njihovi sončni strani. Njena glavna pomanjkljivost je odsotnost padavin, če smo bolj natančni, snega, ki ga je nekaj le v najvišjih gorskih »nadstropjih«, nad 1500 metri višine (nad to višino je le 2,5 odstotka slovenskega površja). Pričakovane višine snega pa so šele nad 2000 metri, pri čemer moramo upoštevati, da gre v večji meri za lanski, natančneje novembrski sneg.

Oglejmo si še povzetek lanskoletne svetovne vremenske statistike. Za Evropo velja ugotovitev, da je bilo leto 2019 drugo najbolj vroče leto v zgodovini meteoroloških meritev, torej od sredine 19. stoletja dalje. Tudi minulo desetletje (2010–2019) je bilo najbolj vroče do zdaj, obe potrditvi pa smo dobili s pomočjo programa Evropske unije za spremljanje podnebnih sprememb Copernicus. Bolj vroče od lanskega je bilo edino leto 2016; povprečna temperatura zraka leta 2019 je bila

le nekaj stotink pod tisto iz leta 2016. Pet najbolj vročih let v zgodovini meteoroloških meritev se je zvrstilo v zadnjih petih letih. Povprečna globalna temperatura je bila lani za 0,6 stopinje Celzija nad povprečjem obdobja 1981–2010. Glede na predindustrijsko dobo se je Zemlja samo v zadnjih petih letih segrela za več kot stopinjo Celzija.

Leto 2019 je bilo tudi v Sloveniji drugo najtoplejše od leta 1961, tik za letom 2014. Povsod po državi je bilo nadpovprečno toplo, še najmanj na jugu in severozahodu. Nekoliko večje razlike med regijami so v ARSU zabeležili pri odklonu letne višine padavin. Marsikje je bilo leto povprečno namočeno, znaten (pozitiven) odklon od dolgoletnega povprečja je bil le ponekod v severozahodni in jugozahodni Sloveniji ter ob vzhodni meji s Hrvaško. Po namočenosti je bilo leto 2019 približno petnajsto najbolj namočeno v skoraj šest desetletij dolgem nizu. Tudi trajanje sončnega obsevanja večinoma ni močno odstopalo od dolgoletnega povprečja; v visokogorju je bilo leto povprečno ali celo podpovprečno osonečeno, v večjem delu v notranjosti Slovenije pa je bilo sončnih ur od šest do deset odstotkov (okrog 160 ur) več kot običajno. K pozitivni bilanci so najbolj pripomogli februar, marec in junij (rekordno sončen); nasprotno je bilo maja in novembra sončnih ur izredno malo. Po trajanju sončnega obsevanja je bilo prejšnje leto na robu deseterice.

A vrnilo se k prvemu mesecu novega leta – za nami je zelo suh in sončen januar, nekaj omembe vrednih padavin v obliki dežja smo bili deležni šele na koncu meseca. Sredi meseca je sneg sicer rahlo pobelil tudi trzinske travnike, a ga je bilo premalo, da bi lahko naslednje jutro izmerili snežno odejo. Večkrat kot meglo (osem dni) smo imeli slano (22-krat), najnižja temperatura sicer praviloma najhladnejšega meseca v letu pa ni dosegla niti –7 stopinj Celzija.

Za konec naj vas opozorimo še na novost na naslovni strani vremenskem postaji OŠ Trzin (<http://trzin.zevs.si/>), in sicer na vertikalno sondažo, ki jo najdete med radarsko sliko padavin in zemljevidom udarov strel. Gre za vsakodnevne v jutranjih urah opravljene radiosondažne meritve navpične prerezja temperature, vlage in vetra nad Ljubljano do višine 3000 metrov. Rezultati nam pomagajo zlasti v dneh, ko imamo meglo ali nizko oblačnost in želimo nad njo, na sonce.

Svetli deli dni so že nekoliko daljši in ob nekoliko zgodnejšem odhodu z dela lahko ujamemo kakšen žarek sonca ali vsaj malo več svetlobe tudi na kakšnem bližnjem, hitro dostopnem griču ali hribu, odvisno pač, kako visoko je zaporna plast, nad katero se začne temperatura zraka dvigati. Nadmorsko višino sicer lahko odčitamo ob desnem robu grafikona.

VREMENSKA POSTAJA OŠ TRZIN (januar 2020)	
Kazalec	Podatek
povprečna temperatura zraka (°C)	0,9
najvišja temperatura zraka (°C)	12,8
najnižja temperatura zraka (°C)	-6,7
največja dnevna T amplituda	13,9 (9,3/-4,6)
(razlika maks./min. T, v °C)	16 / 1 / 0
število dni s padavinami $\geq 0,2/\geq 2/\geq 20$ mm)	11,9
največja dnevna količina padavin (mm)	18,3
mesečna količina padavin (mm/h)	30,6 / JV
najvišja hitrost vetra (km/h)/smer	25 / 0
št. hladnih/ledenih dni (min. /maks. dnevna T zraka ≤ 0 °C)	19 / 0

Izbrani meteorološki podatki za Trzin za januar 2020; celoten arhiv je dostopen na spletnem naslovu <http://trzin.zevs.si> (meni Statistika). Vir: Vremenska postaja OŠ Trzin (CZ Trzin).

Ajda

Domžale

vabi na

ZAČETNI TEČAJ BIODINAMIKE

ki bo potekal v Domžalskem domu (Ljubljanska 58, Domžale) ob sobotah 22. in 29. februarja ter 14. marca 2020 (+ praktično delo) od 9. do 13. ure. Cena celotnega tečaja: 40 €.

Prijave in več informacij: andreja.videmsek@gmail.com, 051 204 436 (Andreja)

www.ajda-domzale.si

VABLJENI!